

İLKE KARARI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından:

Toplantı Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 38
Karar Tarihi ve Sayısı : 01.07.2022 - 113

Toplantı Yeri
ANKARA

**DOĞAL SİT ALANLARI KORUMA VE KULLANMA KOŞULLARI
İLKE KARARI**

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve 19.07.2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik çerçevesinde; kesin korunacak hassas alanlar ve nitelikli doğa koruma alanları ile sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları olarak tescil edilen doğa sit alanları için koruma ve kullanma koşulları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

A. Kesin Korunacak Hassas Alanlar:

Ulusal ve uluslararası öneme sahip tür, habitat ve ekosistemleri bünyesinde barındıran, biyolojik, jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri açısından ekosistem hizmetlerine katkı sağlayan, insan faaliyetleri sonucu bozulma veya tahrip olma riski yüksek olan, bitki örtüsü, topografya ve silüetinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereken ve Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ilan edilen kara, su ve deniz alanlarıdır.

Bu alanlarda, doğa afet (deprem, yangın, sel, heyelan, taşkın ve benzeri) durumunda yapılması gerekli acil müdahaleler yapılabilir.

Bu alanlarda madencilik faaliyeti yapılamaz, taş, toprak, kum alınmaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez.

Bu alanlarda, kesin yapı yasağı olmakla birlikte faaliyetlerin niteliğine, içeriğine ve zorunluluk haline ilişkin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından yapılacak değerlendirmeye göre koşulları, kapsamı ve süresi belirlenmek şartı ile aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir.

- a. Bilimsel amaçlı araştırma, eğitim ve izleme faaliyetleri yapılabilir.
- b. Alanda taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlığı bulunması veya rastlanması halinde bilimsel kazı, ortaya çıkarma ve koruma çalışmaları ilgili Bakanlığın izni ile yapılabilir.
- c. Bu alanların korunmasına, ıslah edilmesine, bakımına ve temizliğine yönelik bilimsel rapor sonucu teklif edilen faaliyetler yapılabilir.
- ç. Güvenlik, uyarı ve bilgilendirme amaçlı levha ve işaretler konulabilir.
- d. Orman yangın yolu açılması, ormanların bakım ve onarımı, orman zararlıları ile mücadele edilmesi amacıyla çalışmalar yapılmasına izin verilebilir.
- e. Alan içerisinde yer alan; anıt ağaç, grup tescilli ağaçlar ile tescilli bulunmayan ağaçların ilgili kurumdan alınacak teknik rapor doğrultusunda bakım ve onarımı yapılabilir.
- f. Ekolojik dengenin devamlılığı ve tozlaşmanın sağlanabilmesini destekleyen arıcılık faaliyetleri yapılabilir.
- g. Kuş gözlem kulesi yapılabilir.
- ğ. Kamu yararının gerektirdiği ihtiyaç hallerinde yol güzergâhının kullanılması koşuluyla atıksu, içme suyu, doğa gazı ile elektrik ve iletişim hattı yapılabilir.
- h. "Kesin Korunacak Hassas Alan" tescili yapılmadan önce mevzuata uygun olarak yapılmış ve faaliyeti devam etmekte olan bir alt yapı uygulaması veya tesisi varsa; mevcut uygulamaya veya tesise ilişkin ilave bir hat, yapı ya da benzeri yeni bir düzenleme yapılmaması koşullarıyla söz konusu mevcut uygulamalara yönelik asgari düzeyde bakım, onarım ve iyileştirme çalışmaları ile süre uzatımına izin verilebilir.

ı. Ulusal güvenlik için zaruret arz eden tesisler yapılabilir.

ii. Dalyan ve lagün ekosistemlerinde doğal dengenin devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili kamu kurumu görüşleri doğrultusunda ve herhangi bir yapı yapılmamak şartıyla alanın özelliğinden kaynaklanan geleneksel avcılık yöntemleriyle yapılan balıkçılık faaliyetlerine ve faaliyetlerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla mevcutların rehabilitasyonuna, bakımına ve onarımına izin verilebilir.

B- Nitelikli Doğal Koruma Alanı:

Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hâkim olduğu, koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu kara, su, deniz alanlarıdır.

Bununla birlikte; Nitelikli Doğal Koruma Alanı tescili yapılmadan önce mevcut bulunan ve bu ilke kararı kapsamında yenisine izin verilemeyen mevzuata uygun yapılar, ekonomik ömrünü tamamlamıncaya kadar kullanılabilir.

Bu alanlarda madencilik faaliyeti yapılamaz, taş, toprak, kum alınmaz, toprak, cüruf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülemez.

Bu alanlarda bölgenin doğal yapısı, ekolojik değerleri, silueti, doğal peyzajı ve benzeri ayırt edici özellikleri göz önünde bulundurularak koşulları, kapsamı ve süresi Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından belirlenmek koşulu ile aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir.

a. Kesin korunacak hassas alanlarda izin verilen faaliyetler bu alanlarda da yapılabilir.

b. Doğal dengenin devamlılığının sağlanması amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri doğrultusunda alanın özelliğinden kaynaklanan faaliyetler sürdürülebilir.

c. Entegre tesis içermemek ve bölgenin ayırt edici özelliklerinden kaynaklı sınırlamalar ile diğer kurum görüşlerindeki kısıtlar saklı kalmak kaydıyla mer'î mekânsal plan kapsamında geleneksel yaşam biçiminin gerektirdiği nitelikte tarım ve hayvancılık amaçlı ahır, ağıl, samanlık, kümes, depo, kiler ve benzeri yapılara izin verilebilir.

ç. Çevreye ve ekolojik dengeye etkisine ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerindeki sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla doğal kaynak suyunun çıkarılmasına ve iletilmesine izin verilebilir.

d. Herhangi bir yapılaşmaya gidilmeden Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri İle İlgili Yönetmelik çerçevesinde avlak sahası ayrılabilir.

e. Ulaşım hatları ile bunların zorunlu yapıları, elektrik iletim hattı/tesisi, içme ve kullanma suyu hattı, atıksu hattı, trafo, haberleşme servisleri, açık otopark ile faaliyetlerin özelliği ve alanın coğrafi yapısı ve kamu yararı gereği başka güzergâhtan geçirilmesi mümkün olmayan enerji iletim hatları yapılabilir.

f. İmar ve kıyı mevzuatı çerçevesinde, imar planı yapılmasına gerek duyulmayan denize girme, güneşlenme ve amatör su sporları gibi faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla sabit olmayan duş, gölgelik, soyunma kabini, büfe, tuvalet, su sporları için kullanılan malzemelerin depolanabileceği sökülür takılır nitelikte yapılar ve rekreatif amaçlı iskele yapılabilir.

g. Geleneksel balıkçılık faaliyetleri ile sulama amaçlı göletlerde olmak ve üretim kapasitesi 25/11/2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin EK-2 listesi ile belirlenen alt sınırı aşmamak kaydıyla kültür balıkçılığı yapılabilir.

ğ. Şehitlik ve/veya mezarlık alanları ile ilgili uygulamalar gerçekleştirilebilir.

h. Tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği yapılabilir.

ı. İçme suyu amaçlı baraj ve göletler ile tarımsal sulama amaçlı göletler ve iletim hatları yapılabilir.

Bu alanlarda ayrıca faaliyetin niteliğine göre geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları veya koruma amaçlı imar planları doğrultusunda aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir.

a. Yöre halkının ihtiyaçlarıyla sınırlı kalmak ve toplam yapılaşması kara alanın %2’sini geçmemek kaydıyla balıkçı barınağı yapılabilir.

b. Yüzer sistem kullanılan iskele yapılabilir.

c. Alanın korunmasına katkı sağlayacak artırma tesisleri yapılabilir.

ç. Günübürlük alanlar, konaklama içermeyen günübürlük kullanımlara yönelik orman parkları ve kıyı mevzuatına uygun park ve rekreatif alanlar ile alanın doğal yapısıyla uyumlu ve beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadığı açık spor alanları yapılabilir.

d. Kadastral yola cepheli parsellerde koruma amaçlı imar planı yapılması veya imar planlarında fonksiyon ayrılması koşuluyla Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik çerçevesinde ve vaziyet planı doğrultusunda alanın doğal yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadığı çadırli kamp ve karavan alanları düzenlenebilir. Bu alanlar 10,000 m² altında olamaz. Kampçı Ünitesi (çadır, çadır-araba, oto karavan) başına hesaplanacak birim alan en az 200 m²’dir. Kamping alanının büyüklüğüne bakılmaksızın 150 kampçı ünitesinden fazla yapılamaz.

Bu alanlarda bungalov yapılamaz. Ancak milli park alanları ile tabiat parklarında Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte yapılan 16/03/2020 tarihli değişiklikten önce onaylanmış Uzun Devreli Gelişim Planlarına veya Gelişim Planlarına uygun şekilde yapılmış olmak ve mevcut yapıların tadilat-tamirat harici yeni yapı yapılmamak koşuluyla mevcut bungalov faaliyetine devam edilebilir.

C- Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı:

Bu alanlar; ulusal, bölgesel ve yerel seviyelerde doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına ve kalkınmaya destek olan, insanlar ve doğa arasında dengeli ilişkilerin geliştirilmesine ve muhafaza edilmesine katkıda bulunan, ekonomik ve sosyal boyutları dikkate alarak doğal kaynakların sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanımına elverişli yerlerdir.

Kesin korunacak hassas alanlar ile nitelikli doğal koruma alanlarında izin verilen faaliyetler, bu alanlarda İlke Kararının A ve B bölümlerinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın yapılabilir.

Barındırdığı silüet, jeolojik ve ekolojik değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla alanın potansiyeli ve kullanım özellikleri göz önünde bulundurularak, faaliyetin niteliğine göre geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları veya koruma amaçlı imar planları ile doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetlere, kırılı yapılarına, entegre tarım ve hayvancılık faaliyetlerine, atık aktarma merkezleri, turizm ve yerleşimlere izin verilen alanlardır.

Bu alanlarda küçük sanayi alanları dışında sanayi tesislerine izin verilmez, ancak mevcut ruhsatlı sanayi tesisleri, gerekli çevresel tedbiri almak koşulu ile kullanılabilir.

Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanlarında ayrıca bölgenin doğal yapısı, ekolojik değerleri, silueti, doğal peyzajı ve benzeri ayırt edici özellikleri göz önünde bulundurularak faaliyetlerin niteliğine ve içeriğine ilişkin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları tarafından yapılacak değerlendirmeye göre koşulları, kapsamı ve süresi belirlenmek şartıyla aşağıdaki faaliyetlere izin verilebilir.

a. Teknik rapor ile tespit edilmiş zorunlu haller dışında delme-patlatma yöntemlerinin kullanılmaması, habitat bölünmesi ile flora, fauna kaybının en aza indirilerek ekolojik koridor oluşturacak tedbirlerin alınması, bölgeye ilişkin olarak ekolojik etki değerlendirme raporu hazırlanması koşullarıyla; Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, ÇED Yönetmeliği hükümleri ve diğer ilgili mevzuata uygunluğun sağlanması şartlarıyla madencilik faaliyetleri yapılabilir. Doğal peyzaj ve silüet dikkate alınarak kum, çakıl, taş, maden vb. malzeme alınabilir, bu amaçla ocak açılabilir, ancak bozulan alanların doğaya yeniden kazandırılması amaçlı toprak dökümü hariç toprak, çürük, çöp, hafriyat, sanayi artığı vb. dökülemez.

b. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olmak koşuluyla geçici depolama yapılabilir.

c. Bölgenin ayırt edici özelliklerinden kaynaklı sınırlamalar ile diğer kurum görüşlerindeki kısıtlar saklı kalmak kaydıyla mer'î mekânsal plan kapsamında tarım ve hayvancılık amaçlı yapılara izin verilebilir.

16.10.2019 tarihli ve 109 sayılı Doğal Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları İlke Kararı yürürlükten kaldırılmıştır.